

*INKLUDERING –
HYLLEVARE
ELLER
SKREDDERSØM?*

PROFESSOR MIRJAM HARKESTAD OLSEN

MITT BARN HAR ADHD...

- «Ord som *mestrer* etc.» (Lene)
- «Hun fikk bare» (Kristin)
- «[h]un har den vanske»
- «[a]lle kan ikke klare seg. Det er noen som uansett er på yttersiden. Og tenker jeg, vi må gjøre det beste ut av det.» (Heidi)

Hyllevare eller
skreddersøm?

Inkludering er ikke en tilstand som man oppnår når et barn er plassert i en barnehage eller en skoleklasse. Inkludering er en kontinuerlig prosess som må pågå hele tiden, og der det enkelte barn får delta i samvær og fellesskap ut fra sine forutsetninger. Inkluderingsbegrepet innebærer at barnehagen aksepterer at barn er forskjellige, og at ulikhet er naturlig.

Gunnestad, 2007:218

- Inkludering som premiss
- Inkludering som holdning
- Inkludering fordi...
- Inkludering som handling

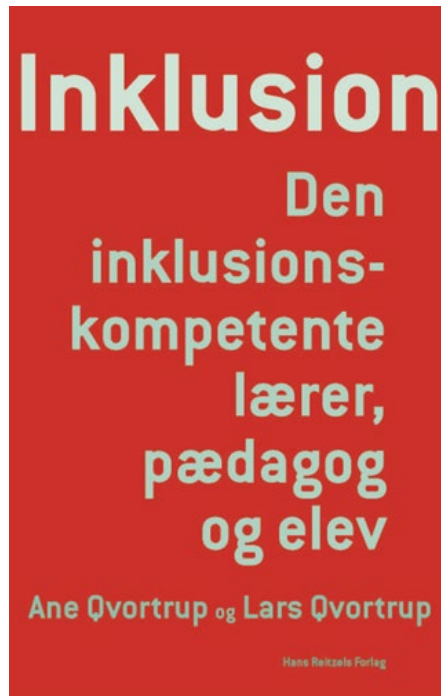

IDEAL OG PRINSIPP

- stor variasjon mht hvordan inkludering forstås og praktiseres.
- usikkerhet rundt å etablere inkluderende læringsmiljø og praktisere inkluderende opplæring.
- et gap mellom formulert prinsipp og det som er realisert i praksis.

(Haug, 2017)

DEFINERE INKLUDERING

Qvortrup, A., & Qvortrup, Lars. (2015). Inklusion : den inklusionskompetente lærer, pædagog og elev (p. 203). Hans Reitzel forlag

- Ingen vedtatt definisjon
- Manchesterdefinisjonen
 - *Inkludering er en kontinuerlig prosess av å øke tilstedeværelsen, deltakelsen og utbyttet for alle barn og unge i deres lokale skole.*

Det er først når elevene selv føler seg som en del av fellesskapet, at arbeidet for å fremme inkludering kan sies å være vellykket (Qvortrup & Qvortrup, 2015:76)

DIMENSJONER AV INKLUDERING

HAUG
(2014)

- ❖ øke fellesskapet,
- ❖ øke deltakingen,
- ❖ øke demokratiseringen
- ❖ øke utbyttet

FARREL (2004)

- ❖ fysisk tilstedeværelse i læringsrommet,
- ❖ aksept og annerkjennelse
- ❖ aktiv deltakelse i fellesskapets aktiviteter
- ❖ rom for positiv selvutvikling

Inkludering angår alle – det er ikke et 'oss-dem'-forhold.

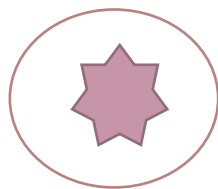
DELTAKELSE

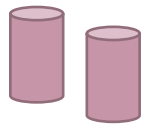
- Subjektivt og erfart
 - Aksept
 - Engasjement
 - Autonomi
- Objektivt og observerbart
 - Tilhørighet
 - Tilgjengelighet
 - Samhandling

«*DEN FREMMEDE*»

- Restkategori
- Samfunnets reaksjon:
 - Ekskludering
 - Isolering
 - Gjestestatus

- Opplevelsen av å være i en gjest-rolle - forsvar
- Ekskludering
 - fra fag, arealer, aktiviteter
- Standardiserte krav i skolen – krysspress
- Hvem skal tilpasse seg hvem?

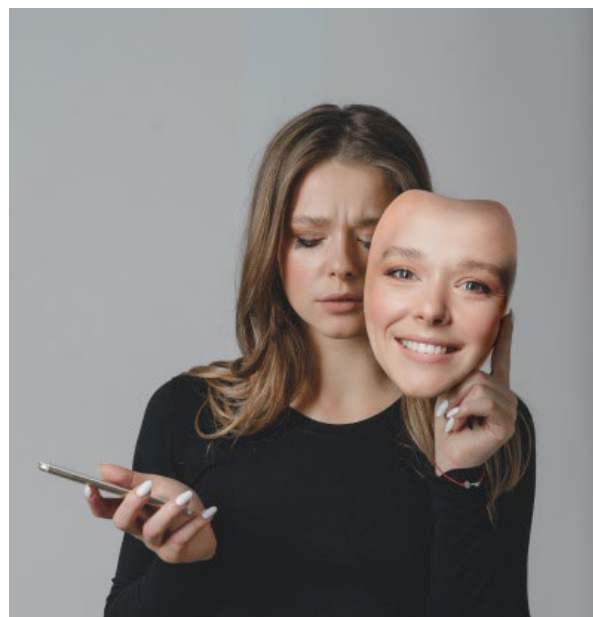
En funksjonshemmet
plass?

GLIMT FRA ET FORSKNINGSPROSJEKT

HVORFOR IKKE KARAKTERER?

- «Jeg prøvde et halvt år, men det fungerte ikke på elektro, så jeg ble plassert på en sånn tilpasningsgruppe. Så det var der jeg var resten av videregående.»
- «Jeg ble veldig skuffa, selv om jeg allerede visste jeg hadde dårlige karakterer. Følte at de kanskje kunne hatt med av.»

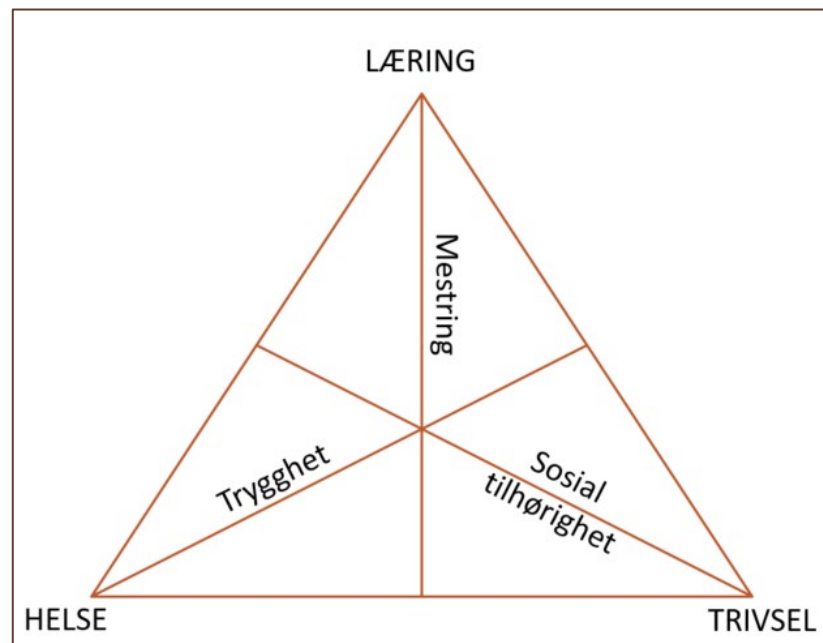

HVORFOR IKKE ALTERNATIVER?

- Britt: Det var mange turer dit for å slippe unna. Når man trengte på en måte å starte litt på nytt, at nå er det for mye, så kunne jeg gå ned.
- Anne: Det var litt den følelsen av å måtte laste opp en liten maske, på en måte. [...] Doet blir både en ladestasjon og en avslapningsstasjon.

Fra vansketenking til muligheter

BÆREBJELKER FOR INKLUDERING

Tidlig innsats

Forebygge
Identifisere
Tilrettelegge

Organisatorisk
Pedagogisk

Psykososialt
miljø

Differensiering

HYLLEVARE ELLER SKREDDERSØM?

- Hyllevare
 - Holdninger til mangfold
 - Trygt og godt læringsmiljø
 - Universell utforming
 - Skolens handlingsrom utnyttet
 - Medvirkning
- Skreddersøm
 - Spesifikke behov identifisert og ivaretatt
 - Tilrettelegge for individuelle behov

SKREDDERSØM

Prinsippet om barnets beste

TTT /
tegnspråk

ASK

Struktur og
forutsigbarhet

Sondemating

Hvile / ro

Smågrupper

Voksen-
tetthet

Medisinering

Trening

HYLLEVARE

Organisatorisk
differensiering

Dags-
plan

Personal-
ressurs

Gruppe-
deling

Spesial-
rom

Alternativ
lærings-
arena

DRØMMESKOLEN...

Effekt av et trygt og godt læringsmiljø

Etasjen for pedagogisk differensiering

Etasjen for organisatorisk differensiering

Grunnmuren

JEG – VI – DEN ANDRE

Vi ber ikke om utskrifter
forklaringer, diagnoser, prosedyrer
Vi ber ikke engang om overbevisninger
Vi ber om å bli sett av en annen
Vi ber om et ansikt
Stein Mehren, 1998